

Universitätsbibliothek Paderborn

V. P. Gasparis Druzbicki, Societatis Jesu, Opera Omnia Ascetica

Aucta Duobus Opusculis De Effectibus, Fructu, Et Applicatione Sanctissimi
Missæ Sacrificii, Et De Sublimitate Perfectionis Religiosæ. Catalogum
Tractatum Asceticorum Omnium Vicina Post Dedicacionem Pagina
Indicabit

V. P. Gasparis Druzbicki, Societatis Jesu, Provisiones Senectutis, Per Tres
Partes Distributæ - In quibus raræ ac penenecessariæ Veritates, cum
omnibus Christi fidelibus, tum potissimùm Gratiarum Cœlestium,
lucrorumque æternorum avidibus, quâ theoreticè, quâ practicè
proponuntur

Druzbicki, Kaspar

Ingolstadii, 1732

VD18 90066391

Classis Primæ.

urn:nbn:de:hbz:466:1-45462

PROVISIONUM SENECTUTIS PARS TERTIA.

EXpeditis duabus partibus Provisionum Senectutis restat tertia expedienda, in qua Stimuli admovendi sunt Mentibus nostris, ad procurandas omni cum diligentia, infatigabilique cum assiduitate & fervore, eas omnes, quas jam adduximus, proposuimus, laudavimusque Provisiones. Adspiret utinam Deus conatibus nostris, tam in exponendis quæ agenda sunt: quam in exequendis, quæ exponenda sunt. Tres in classes Stimulos istos partimur, secundum trium justitiæ Christianæ partium rationem, ita ut sint stimuli desumpti, alii à via purgante, alii à proficiente, alii denique à perficiente. Esto itaque

CLASSIS PRIMÆ

Stimulus I.

Conscientia Obligationis.

Naturaliter, & magis etiam supernaturaliter nobis inditæ impositæque. Ad hoc enim à Deo factore nostro conditi, & ipsa conditione ordinati sumus, omnes ut obligemur ipsi eidem Deo ad servitutem, & obedientiam, & voluntatis ejus sanctissimæ accuratissimam adimpletionem.

nem. *Hæc est autem voluntas Dei Sanctificatio ve-* 1. Thef. 4. 3.
stra, ait Apostolus. Sancti estote : quoniam & Levit. 11. 44.
ego Sanctus sum. loquitur Dominus. Attenden-
 da sunt verba & signanda præcepta. Apostolus
 voluntatem Domini, Dominus verò ipse Exem-
 plum suum proponit. Ibi obedientia, hic imi-
 ratio exigitur; Sed Sanctitas nostra, est affectio
 sancta ad Deum scilicet & ad Divina omnia, nem-
 pe voluntatem, gloriam, imitationem vitamque
 æternam, in qua est ultima & perfecta consum-
 matio obligationis nostræ. Quisquis ergo se
 facturam Dei agnoscit, sentiat obligationem, ex-
 hibeat voluntatis executionem, præstet exempli
 imitationem, tendat & in tendendo ne torpeat,
 sed potius in dies horasque amplius ferveat ad vi-
 tam æternam. *Odit enim Deus noster rapinam in* Isa. 61. 8.
holocausto, torporem in suo obsequio, tardita-
 tem in cursu, procrastinationem in bravio, obli-
 vionem in debito, aberrationem ab Archetypo.
 Quid multa? Obligavit te Deus: amplius ne ali-
 quid requiris? adhuc ne quasi onager liberum
 te natum puras? Ecce insuper deficit te tempus,
 imò illud jam jam accipit Deus; jam lampas tua
 extinguatur, jam ingruit nox longa: tu adhuc
 dormitas? adhuc nectis moras? adhuc in annos
 fervorem laboris differs? cui dies una non satis
 certa est?

Stimulus II.

Conscientia Peccatorum.

Admissorum à prima pueritia, eorumque gra-
 vium & multorum, & scienter, volenter,
 malitiosè, ex animo repetitè admissorum. Pa-
 rum

rum

rum tibi erant ad onus, debita naturæ: adjunxisti etiam malitiæ seu voluntatis malignæ. Ecce omnia ista signata sunt, quasi in sacco apud Deum. Unicum peccatum detraxit in profundum inferni Apostatam Angelum: quid facient de te tua innumera, eaque, naturâ suâ partim uni illi paria, partim etiam longè graviora. Remedium à pœnitendo est, pœnitendi tempus multum multa peccata graviæque requirunt, tuum autem tempus jam breve est. Ergo ut in brevi tempore pœnitendo expientur peccata gravia & multa, explenda sunt tibi in brevi tempora multa. Hoc autem segnities, hoc procrastinatio, hoc mollis pœnitentia, hoc vana spes & præsumptio non faciet. Paratus est Deus semper dare veniam, sed si tu semper à commissis delictis agas pœnitentiam. Nam qui in cras differt pœnitere, probat se hodie adhuc velle peccare: quod iram Dei provocat, & in crastinum dilatam enervat, imò impedit pœnitentiam. Nam qui cras pœnitentibus veniam promisit: diem crastinum ad pœnitentiam non promisit. Porrò ille benè pœnitentiam agit, qui tempus in quo adhuc peccare potuit, in peragenda pœnitentia transigit.

Stimulus III.

Conscientia exigua Pœnitentiæ.

Peractæ pro peccatis grandibus & mole, & numero, & malitiâ. Unum hoc, quòd in Deo *Matt. 5. 22.* um peccaveris, omnis naturæ judicio in expiabile est; sint licet cætera leviora: Iracundior sono in fratrem crepuisse, fatuum appellasse, judicio & gehennali supplicio dignum judicavit

ipfa

ipsa Æquitas! in Deum si peccasti, nihil grandis
 supplicii promeruisti? poteris hoc, oculo manus
 tuæ expiare? Satis delicate decrevit, qui dixit.
Quantum glorificavit se, & in deliciis fuit, tantum Apoc. 18. 7.
dante illi tormentum & luctum. Terreat hoc in col-
 latione voluptatis peccati, cum gravitate suppli-
 cii: at in comparatione peccantis hominis (qui
 est putredo, & vermis, & caput canis mortui)
 cum Deo, cujus majestatis & magnitudinis non
 est finis, numquid ulla satis erit, non dico æqua-
 litas, sed vel proportio? Metire igitur te qui pec-
 casti, & eum in quem peccasti, & tunc finem
 condignæ pœnitentiæ, mensuramque inveni. At
 Deus ipse, tantum rigorem non requirit. Id qui-
 dem bonitatis ejus est. Nunquid autem te Boni-
 tas ejus ad audaciam peccandi, & ad ignaviam
 pœnitendi adducere debuit? Si pecuniam cre-
 ditori deberes, & ille multum tibi ex summa
 debita condonaret, nihil tibi condonatio ad de-
 bitum pecuniæ, multum verò ad gratitudinis
 officium adderet. Sed quando illatæ injuriæ con-
 temptusque facti enormiter reus es, quantò mi-
 nora exigit qui læsus est, tantò te constituit ma-
 joris injuriæ contemptusque reum; quia te
 ostendit immaniùs peccasse in adeò mansuetum
 atque placabilem, minusque & minus fuisse læ-
 dendum, diligentius autem & studiosius placan-
 dum. Ergo augenda tibi sunt pœnitendi studia
 & opera, tum quia peccatum est plurimum, tum
 quia in Deum tantum, abs te tantillo peccatum,
 cui ut vel pro minimo delicto satis fiat: totius æ-
 ternitatis pœnitentia non sufficiat.

Stimulus IV.

Conscientia Dubia remissionis.

- Isa. 1. 15.* **S**criptum est monitum quibusdam, pœnitentibus licet: *Cum extenderitis manus vestras, avertam oculos meos à vobis, & cum multiplicaveritis orationem, non exaudiam.* Narrat quoque Sacra Historia de quodam pœnitente & dicente.
- 2. Mach. 9. 10.* *Justum est, subditum esse Deo, & Mortalem non pariter Deo sentire.* quid ad pœnitentiam defuisse huc putes? audi tamen quod sequitur. *Orabat autem scelestus hic Dominum, à quo non esset misericordiam consecuturus.* Vide Judam traditorem. Nonne pœnitentiâ ductus, retulit argenteos, & projecit in templo, & confessus est. *Peccavi tradens sanguinem justum?* Nihilominus laqueo se suspendit. Denique pronius est invenire tales, qui innocentiam conservaverunt, quàm qui post peccatum condignam pœnitentiam egerunt. Unum Davidem invenies, qui postquam dixit *Peccavi*, audivit.
- 2. Reg. 12. 13.* *Dominus transtulit peccatum tuum à te.* At Caimos, Saulos, Antiochos, Judas quàm plurimos, quorum pœnitenda & impœnitens fuit. *Non omnis qui dicit mihi Domine, Domine, intrabit in regnum celorum,* neque omnis qui dicit mihi, *peccavi,* assequitur remissionem peccatorum. *Est enim non unus, qui se nequiter humiliat: interiora autem ejus plena sunt dolo.* Vel quia non peccare metuit, sed ardere; vel quia pœnitentiam agit, non quia peccavit, sed quia peccare jam nequit, vel quia licet pœniteat, tamen affectu ad peccatum adhæret, atque in procinctu est, ut canis ad vomitum redeat: vel quia pœnitendo plus damnâ sua, quàm injurias Dei deplorat. Non

quælibet ergo pœnitentia, est pœnitentia, sed *Prov. 16. 11.*
 multæ sunt pœnitentiæ, pœnitendæ. Quare cau-
 tē ambula, & vide, ne aliquando, ne sæpè te
 pœnitentiam agente, fuerit in spiritu tuo dolus.
 Saltem nunc charitas te pœnitere invitet, chari-
 tas pœnitere doceat, charitas tecum pœniteat,
 charitas peccata expendat, charitas exhorreat,
 charitas defleat, charitas erubescat, charitas de-
 testetur, charitas exurat, charitas operiat, chari-
 tas expiet, charitas ab animo, ab effectu, in æ-
 ternum proscribat, charitas ex nunc absque di-
 latione mortem peccatis indicat & inferat. Pro-
 crastinantem enim pœnitentiam charitas vera
 non novit, sicut lux tenebras, aut vita mortem;
 sed sicut ad exortum lucis nox fugit, ita ad præ-
 sentiam charitatis, peccata de corde præcipitan-
 tur & eliminantur.

Stimulus V.

Conscientia timenda remissionis.

DAVIDI pœnitenti dictum est, quod Dominus
 transtulisset peccatum suum ab eo: nihil
 Dominus additum est illi. *Verumtamen quia fecisti 2. Reg. 12. 13.*
 blasphemare inimicos Domini propter verbum (pec-
 catum) hoc, filius qui natus est tibi, morte morietur.
 En peccatum dimissum, & tamen quasi non di-
 missum esset, castigatum est; & causa addita,
 quia fecisti blasphemare inimicos Domini. Grandis
 causa, formidanda causa, paucis, & rarò nota,
 paucioribus æstimata causa. Nota erat Davidi
 remissio, & tamen timenda fuit remissio. Quid
 sanctius Moyse, Aarone, & Samuele? priorum
 duorum defectum coram Domino novimus,
 postremi nullum omnino legimus, & tamen de

Ps. 98. 8.

omnibus his dicit David laudans justitias & misericordias Domini super eos: *Deus, Tu propitius fuisti eis & ulciscens in omnes adinventiones eorum.* Tantis suis amicis, Deus & propitiabatur, & tamen in omnes, eorum defectulos ulciscabatur. Jam vero veniat in considerationem illud quod

Eccl. 6. 7.

Sapiens monet. *De propitiato peccato, (alias de propitiatu peccatorum) noli esse sine metu.* Est enim Dona Dei sunt apud Deum absque poenitentia, neque Deus retractat verbum suum: attamen saepe numero apud se restringit verbum suum: & conditionem apponit, quam non semper exponit: sed non nisi per residuum inflictæ poenæ, manifestam facit.

Accedit quod Deus paulò severiùs peccata nostra ponderat, quàm nos vulgò solemus; ad majoresque & plures, & diversi generis poenas ea taxat, quàm nos credimus. Neque verò semper quoties poenitentibus nobis peccata relaxat Deus, toties totas omnesque poenas relaxat: sed æternam quidem temporali commutat, temporalem autem non unam assignat, quandoque autem ex eis neque unam condonat, quandoque condonans unam vel alteram, alias tamen reservat. Neque semper est (imò rarò est) nostra talis poenitentia coram Deo, ut adæquet justitiam taxamque justitiæ Dei: quocirca partem, & saepe modicam, nostra satisfactio abolet poenæ, reliquum remanet à Divina vindicta exigendum. Quibus poenis à Deo taxatis, annumerandæ sunt ac simul præ omnibus metuendæ, atque ut expientur per nos, curandæ poenæ spirituales: dicta ita ideo, quia per eas spiritus noster, id est, Homo spiritualis & interior, à Deo flagellatur. flagellatur

latur verò subtractione, ex toto, vel ex parte oportuna gratiæ, occasionum tentationumvè permissiōe, in iis derelictione, lapsuum permissiōe, obduratione cordis, excæcatione mentis &c.

Hæ pænæ spirituales infliguntur à Deo sæpe, & non pro mortalibus tantum noxis, nec etiam pro venialibus culpis solum, sæpè inferuntur etiam pro non culpis, etiam pro omissis inculpabiliter dispositionibus ad auxilia & adventum gratiæ, sæpè pro tardato solum aditu ad Deum, pro dilata tantum aperiōe cordis pulsanti Deo.

Habet ergo conscientia unde timeat vel ipsam remissionem peccatorum suorum. Habet unde timeat seipsam levissime peccantem, accuratè poenitentem, atque etiam ne quidem peccantem, vix certè delinquentem. Quod cum ita sit, semper quidem & omnes quidem stimulare conscientia sua debet, ut non sint sine metu, at revera illis maximè hic stimulus opus est: quos vicina vivendi meta percellit metu. Decet enim hos, ut quàm maximè urgeant exsolutionem, quando se vident urgeri ad resolutionem. Qui enim adhuc vegeti sunt, malè quidem, attamen quasi rationabiliter peccant in spe, dum procrastinant, ut quibus jam tempus resolutionis suæ instat, non nisi irrationabiliter, ac proinde inexcusabiliter æque & damnabiliter vocem Corvi Cras, Cras, occinunt.

Stimulus VI.

Conscientia peccatorum omnium.

Dicit forte tibi (ô Homo) conscientia tua. Gratias Deo: non mihi mortalium conscientis sum. Venialia quæ sola sentio, non me damnabunt

M 3

bunt

*Psal. 4. 1.
Ezech. 2. 5.*

bunt in perpetuum. Quia enim venialia sunt, facilem habent apud veniæ Dominum & condonationem & expiationem. Hæc qui dicit atque sentit ignorantia & tepiditatis filius est, de gente exaspirante, de populo gravi corde processit. Veniale peccatum non tam est parvi faciendum, quia veniale; quàm potius formidandum est, quia peccatum est. Mittamus hoc (quod tamen præcipue in oculis haberi debet à veris Dei servis) quòd peccatum etsi veniale in Deum tamen sit, & ei displiceat, & Spiritum Sanctum contristet, & gratiæ spiritum, seu spiritûs gratiam extinguat, & multam animæ labem scabiemque inducat, & auxilium Dei speciale efficacique repellat, & sternat complanetq; viam facillimam ad mortales lapsus, & mentem excæcet, & cor obduret, & spirituales sensus hebetet atq; obtundat; mittamus hoc totum: illud expendas (mi homo) per velim. Cares peccatis mortalibus, & sola venialia in te agnoscis, dic quæso, estne hoc multæ & magnæ gratiæ Divinæ auxiliantis protegentisque ac vigilantis circa te, & super te? negare non potes, nisi impiissimus æquè ac ingrattissimus. Est ergo gratiæ copiosæ, amplæ, singularis: carere mortalibus. Jam te judicem ipsummet volo. Estne hoc boni ac veri filii Dei abundare Divinis auxiliis copiosis & præstantibus, & nihilominus scatere peccatis venialibus? An putas Deum, qui te à mortalibus protegit, velle à te per venialia offendi, irritari, conspurcari, contemni? Audistine aliquando Patrem, qui dicat Fili mi, liberum tibi esto, cædere, vulnerare, lapidare, irridere, despuere, luto, cæno, sordibus me oblinire, contemptim habere,

In oculis meis omne genus ingratiarum agere: solum parricidium, vide, ne commiseris, cave ne me vitâ spoliaveris. Homo, qui peccata venialia sicut aquam bibis, qui solis te illis scaterere penè gloriaris, penè gratias agis, tu videris talem tibi Deum tuum Patremque tuum effinxisse: cui tantum parricidium mortalis culpæ displiceat, culpas autem tuas veniales ultrò abs te exposcat. Domine: eo ne usque insipientiæ & improbitatis, amici tui, filii tui, sponsæ tuæ devenient: ut iis peccare in te venialiter pro magna tua in eos gratiâ favoreque sit? O monstrum ignorantiae simul & tepiditatis & ingratitude! Sine peccatis quidem esse non possumus, sicut neque sine morbis, atqui non ideò morbos ultrò quærimus, immò repellimus, fugimus & fugamus. Non ergo etiam ideò peccata venialia admittenda vel dissimulanda sunt, sed potius, & fuigenda, & effuganda, & perfananda, & expianda omniratione sunt, omnibus quidem: at certè omnifobrio iudicio iudice, iis vel maximè, quos cum annis etiam tempus vivendi, simul ac venialibus delinquendi deserit. Ne à Deo inveniantur tunc primum desuisse venialiter peccare, quando defecit eos tempus, quo possunt peccare. Potius hoc agant, ut spatia peccandi, occupent actione & labore pro peccatis suis venialibus accuratè pœnitendi, & quam plenissimè Deo satisfaciendi.

Stimulus VII.

Conscientia Mortis advenientis.

Navigatio est vita hominis super terram, tam diu in mari navigatur, quàm diu ad portum non pervenitur. Invecta est in portum na-

vis, cessat navigatio, exitur de navi, exportantur quæ in navi vehebantur. Et in mari quidem navigantes, non rarò declinant in portum ingredi, sed in vita hac qui navigant, velint nolint ad portum mortis accedunt, eumque intrant mercesque exportant. Portus maris non ubique est, portus vitæ ubique est, ubique enim ad mortem perveniri potest. O quanti putarunt, se adhuc in medio Oceani spatium, & ecce invenerunt se in portu: an potius naufragio mortis? Et tamen cum hoc omni momento pænè homines oculis manibusque usurpent, cordibus suis ne capillo extremo hoc tenent: cum in omni puncto vitæ, mori se posse certò sciant; vivunt tamen adeò securi, curas & studia & cupiditates, in adeò longas destinant moras, quasi aut nunquam morituri sint, aut pactum cum morte quoddam in annos perennes inierint. Et hoc faciunt non florentes tantum juvenum, aut robustæ virorum ætates, sed etiam senescentium, etiam senum, etiam senecionum tremuli caligantesque dies. Audire mentionem mortis horror est illis, & ira materia, qui sunt mortuis quàm vivis pænè similiores, propè viciniore. Hæc verè stulta senectus est, esse in fine vivendi, nec tamen videre finem vivendi, velle longam vitam, cujus nec spem habere possunt longam. Illa est præclara senectutis Sapiencia: providere non tam futuris, quam instantibus: amandare curas & cogitationes longæ vitæ proprias, assumere eas, quas faciundo, æternitati prospiciant, extendere vitam magnis & multis factis atque meritis, & brevitatem dierum sæculis admetiri: Hoc igitur agamus, quotquot morti senectute appropinquamus.

Stimulus

Stimulus VIII.

Conscientia reddenda Deo rationis.

OMnibus quidem incumbit lex ista: *Redde rationem villicationis tuæ. & illa. Statutum* Luc. 16. 1. Hebr. 9. 77. *est omnibus hominibus semel mori, post hoc autem iudicium. Ut recipiat unusquisque prout gessit in corpore.* Attamen senibus ea lex incurrit in os, & incumbit supra scapulas humerosque, gravans eos ad terram usque ut velint, nolint, sepulchri locum quærant assiduò. Istis enim propriè servit quod addidit Dominus villico iniquitatis. *Jam enim non poteris amplius villicare. Non poteris amplius villicare:* quia te jam incipiunt anni gravare, & non tantum villæ, sed etiam vitæ gerendæ ineptum reddere. Age ergo quisquis jam forte senectutis vivis. Delibera tecum dum adhuc tempus est. *Quid faciam?* Dies mortis instat, diem mortis comitatur Judicii particularis passus timendus & angustus, post hoc reservatur dies judicii: dies illa, dies iræ; dies, amara valdè, ibi tribulabitur fortis, ibi devorabitur astutia sapientis, ibi divitiæ & gloriæ proderunt nullæ, ibi preces & lachrymæ steriles, ibi minæ terrebunt Judicem nullæ, gratiæ lenient ultorem nullæ. In illa *justus vix salvabitur, & impius peccatorque ubi parebunt?* Intret ergo homo quotidie, quavis hora, quavis vitæ portione, in Judicium cum seipso, & suo Judicio sui, præveniat judicium Divinum de se. Qui enim se judicat, Dei se judicio subtrahit: qui autem non judicat se, judicio Dei reservat se. *Si nos ipsos judicaremus, non utique judicaremur* ait Apostolus. 1. Cor. 11. 31.

Ex quo ulterius sequitur, quòd quali nos ju-

M 5

dicio

dicio judicamus, à tali nos iudicio subducimus. Si rigidè judicamus nos, rigidè non iudicabimur à Domino, sed placidè, tale enim iudicium reservavimus, qui rigidum præoccupavimus. Contra si nobis in iudicio de nobis blandimur, blandè non iudicabimur à Deo, sed rigidè, tale enim iudicium relinquimus Deo. Unde hic etiam servit illud Domini nostri. *Qui amat animam suam perdet eam: & qui odit animam suam, in vitam æternam custodiet eam.* Amat animam blandus iudex sui, sed hoc ipso perdit eam, quia rigido iudicio Dei reservat & exponit eam. Odit verò & perdit animam suam, qui rigoroso sui iudicio examinat, dijudicat, accusat, damnat eam; sed hoc ipso eam servat, quia placido Dei iudicio eam reservat. Nemo ergo præposterè amet se, nemo parcat sibi. Nemo metuat assumere in se personam Iudicis Christi, dum vivit; ut dum morietur non subeat personam Christi Iudicis, quàm meritò metuit. Statuat se & accuset & erubescat apud Iudicium suum, ut evadat accusationem confusionemque apud Tribunal Divinum. Nonne satius est coram uno se confundi, & tamen absolvi, quàm coram iudice Deo, spectatore toto mundo, & patescere, & palefcere, & tamen in æternum perire? Timet stultus homo oculos unius, nempe etiam sui ipsius, & non attendit, quia quondam manifestandus est oculis Christi & simul mundi totius. Sed hic metus minor, utpotè remotior, sit apud juvenes: cur verò apud senes, aliterque morti vicinos neglectui esse debeat, nemo facilè causam inveniet idoneam: præter inolitam vulgo ad talia hominum socordiam. Judicemur à nobis, ut non iudicemur

Joan. 12. 25.

mur à Deo, damnemur à nobis, ut absolvamur à Deo. Inveniat nos Deus occupatos in iudicio nostri, ut nos in iudicatos abire faciat in vitam æternam ab iudicio suo.

Stimulus IX.

Conscientia promeritarum pœnarum.

Stipendia peccati mors; & quidem cum omnibus *Rom. 6. 23.* mortis tum anteaambulonibus, tum comitibus, tum pedissequacibus. Quasi enim quidam belli (contra Deum) ductor est Peccatum: cui militat omnis peccator. *Qui enim facit peccatum, Joan. 8. 32. servus est peccati,* & iste militibus, sive servis suis solvit stipendia, Mortem. Mortem temporalem cinctam omnibus miseris hujus vitæ, quæ omnes veluti addititiæ, mortem principem principalemque consecantur, comitanturque. Mortem deinde Animæ Spiritualem: quoniam peccatum est mors animæ, privatio gratiæ, & Amicitæ Divinæ, venenum charitatis & omnis virtutis, Traditio in servitutem diaboli, & possessionem pabulumque inferni, Hæreditatio damnationis æternæ, eradicatio omnis meriti, & juris ad vitam æternam, æternum exilium à Deo, irreconciliabilis averfio & rebellio à Deo: Malitia omni peior malo, cujus pœnæ & vindictæ, nullus infernus, nulla damnatio sit satis; propter quod æterna illi assignatur punitio ab iustissima æquitate Dei: ut quæ castigari satis nunquam possit, semper castigationi subsit.

Atque hoc est tertium stipendium Peccati Mors scilicet, atque damnatio æterna, habens amissionem Dei æternam, habens ardores & combustionem æternam, habens vermem, qui non

non moritur in æternum, habens desperationem, furorem, rabiem æternam, habens mortem immortalem, immortalitatemque mortuam, habens cibum & pastorem mortem æternam, habens maledictionem æternam, habens societatem supplicii, cum diabolo, & angelis ejus æternam, habens salitionem ignis æternam. Age jam homo: pecasti? ecce hæc sunt stipendia tua: quæ tibi numerat Dominus tuus. Non te delectant ista stipendia? non etiam ergo delectent te peccata tua. Non vis *ut ascendat fumus tormentorum tuorum peccatorum in secula sæculorum?* hoc age nunc, ut nunquam non ascendat coram Deo deploratio, & detestatio & expiatio, & digna per omnes gradus pœnitentia peccatorum tuorum. En justitia Dei, æternitas tormentorum inferni ad scelera tua vindicanda non sufficit: tibi ad eadem in hac vita deploranda, tantillus pœnitentiæ (utinam non & ipsius pœnitentiæ) luctus propè momentaneo tempore decursus sufficiet? Pro Superi! Peccator reservat pœnitentiam suam in extremum vitæ halitum: & in eo se abundè credit persoluturum, tam omnem in Deum, & coram Deo reatum, quàm totius æternitatis supplicium. Quis credat veram huic inesse pœnitendi voluntatem, qui ad eò perfuntoriam credit sibi suffecturam pœnitentiam? Non est quidem impossibile apud Deum omne verbum, nec est abbreviata manus Domini ad miserendum: non est tamen voluntaria procrastinatione abbrevianda coram Deo pœnitentia. Brevis enim pœnitentia, ut plurimum levis est, & quæ sera est, raro vera est. Denique hostis hominis est diabolus, qui seram brevemque laudat

Apoc. 14. 11.

dat & suadet pœnitentiam. Deus est autem, qui & citam, & longam, & seriam severamque desiderat, requirit & probat acceptatque pœnitentiam. Ad causam utriusque pœnitentiæ decidendam, satis præjudicii adferunt sui Authores. Nemo sanus, dubia, securis præposuit.

Stimulus X.

Conscientia damnorum Spiritualium.

AD pœnas spirituales peccatorum nostrorum rursus revolvor, ut earum metu, imò conscientia, animam segnescentem ad expianda fugiendaque mala, ad procurandum fervescendumque in nobis exstimulem. Ad pœnas peccatorum non tantum mortalium, sed etiam venialium, ac ne talium quidem, etiam occasionum & causarum, Justus Deus, pertinere debere arbitratus est, pœnas spirituales: quæ maximè consistunt in subtractione auxiliorum Dei efficacium singulariumque & animæ necessariorum ad evitanda peccata graviora, ad cavendas vel vincendas tentationes & occasiones periculosas, ad pervincendas difficultates, tam à diabolo, quàm ab aliis creaturis, quàm ab ipsius animæ habitibus affectibusve surgentes, ad videnda & declinanda pericula lapsuum, ad aggrediendum perficiendumque feliciter præclara Divini obsequii opera, ad promptè, commodè, flexibiliter obsequendum voluntatibus Divinis, ad continuandum bona, ad progrediendum ad optima, ad perseverandum in perfectis & arduis, ad obtinendam victricem congruamque suavitatem voluntatis, ad excludendam duritiam cordis, & stuporem cæcitatemque mentis, & derelictionem Divinæ specialis protectionis.

nis.

nis. Sitne aliquid his pœnis & damnis animæ periculosius & perniciosius: puto, quod ut explicetur fufius, nemo desiderabit.

Irrogat Deus hujusmodi pœnas, occulto sed justo nimis iudicio suo. Vel ob peccata non tam in se, quam in voluntaria deliberataque voluntate gravia. Vel ob scandalosè in plures propagata durantia, duraturavè per imitationem. Vel ob deductus deterritosvè multos, aliquosve ab obsequio Domini, perfectionis studio &c. Vel ob pluries (contractu habitu, audaciore animo, oppresso remorsu oblatratuque conscientia, dissimulatis vel spretis Divinis motibus) eadem commissa, omiffave cum profectus damno, cum laudis gustusque Divini imminutione. Vel ob minus integrè minusve diligenter ac minus severe retractata, iudicata, castigata, suppleta, delicta, & neglecta. Vel ob tardatam aut etiam negatam Deo in suis gratiis, pellationibus, suasionibusque obedientiam. Vel ob periculo alicui expositam animam conscientiamque, ac mentis puritatem, ex inconsideratione, ex præfidentia sui viriumque suarum, ex studio placendi, seu non displicendi creaturæ. Vel ob admissas inconsultè, bonas licet in specie, vel etiam re, curas importunas, superfluas, à Dei congressu & consortio mentem præpedientes, Deumque excludentes. Vel ob vehementiorem amplioremque iusto, effusionem, adhesionem, zelotypiam, spiritus & affectus, in rem, causam, personam, alioqui obligatoriam de se. Vel ob tardam Divinæ opis invocationem. Vel ob majusculam in se, in aliavè creaturâ depositam fiduciam. Vel ob seram perfunctoriamvè gratitudinem & gratiarum actionem

nem Deo. Vel ob præpostere (esto specietenus
 necessario) præposita Divinis humana creatavè.
 Vel ob immisericordem aliorum censuram in la-
 psu, aut tentatione earum. Vel ob nimiam sui-
 met, ac super alios elevati donis naturæ vel gratiæ
 reputationem; ut dicat sibi de se: *Non sum sicut
 ceteri hominum.* Vel ob minus humilem reve-
 rentemque in tractando Divina, aut cum DEO
 familiaritatem. *Deus enim noster ignis consumens* Heb. 12. 29.
est: si nimium appropinques, adureris. Propter
 hos aliosque similes occultissimos cordis nostri
 anfractus & pravitates, oculatissimus Deus atque
 sponsus, amicas licet sibi animas deserit, & subtra-
 ctione sui castigat; genere pænæ admodum tristi,
 incognito; ideoque maximè periculoso. Quan-
 doque enim talis pœna desinit usque in mortalem,
 usque in finalem ruinam, ac perniciem, quod, quis
 ambigit horrendum esse maxime? *Et quis vestigia* Job. 11. 7.
Dei comprehendet & usque ad perfectum omnipo-
tentem reperiet? In turbine enim conteret me, &
multiplicabit vulnera mea etiam sine causa. Qui et- Job. 9. 17.
iam si habuero quidpiam justum, uon respondebo, sed Ibid. 15.
judicem meum deprecabor.

Et hæc est una, ne dicam sola ratio evadendi
 spiritualia Dei flagella. Humillima scilicet de-
 precatio, devota operatio, cauta, oculata, Divina
 Divinorum tractatio, rigida in femetipsum etiam
 pro minimis, etiam pro antiquis, etiam pro con-
 donatis, etiam pro occultis, etiam pro inter justis
 reputatis, etiam pro alienis, etiam pro negle-
 ctis animadversio, quàm differre non minùs est,
 quàm planè negligere periculosum.

Stimu-

Stimulus XI.

Conscientia Purgatorii.

Quia Deus æterna peccatis debita supplicia, in pœnas temporales Purgatorii præsertim ignis commutat; idè homines contenti evitasse æterna supplicia, purgatorium usque adè non metuunt, ut etiam exoptent, & inter felicitates misericordiasque Domini reputent, ad eas devenisse. Est quidem misericordiæ Dei deputandum, pro æterno supplicio, pœnâ puniri temporaneâ: at etiam est justitiæ Divinæ, pœnas temporales & purgatorias ita exacuere, ut quantum ad substantiam (demptâ æternitate) exæquent acerbitate sempiternas. Irridet ergo, aut ignorat Divinam justitiam, quisquis levem reputat purgatorii pœnam: quæ acerbitate sui, par est per omnia infernali. Si autem infernalis cruciatus, vel ad horam toleratus, ridiculus esse creditur, restat, ut neque Deus justus reputetur. In summa: graviores sunt pœnæ purgatorii, quàm vulgò reputantur; quibus nullæ hujus vitæ, neque simul plures, neque simul omnes comparari possunt. Proinde quisquis se pœnis purgatorii reservat, quisquis eas hac in vita expiare mediis congruis non curat, hic vel inter mente captos, vel inter suimet ipsius hostes computandus est. Tu si sapias, ante mortem tibi purgatorium facito, nihil in re inexpiatum negligito, quantum potes ut coram Deo assiduè absque obligatione culpæ & pœnæ vivas, satagito, quotidiano cordis balneo, ex justitiis miserationibusque Dei, ex sanguinibus Meritisque Christi, ex doloribus & affectibus in Deum tuis confecto, cor tuum à quotidianis macu-

maculis debitisque eluito: quin etiam supererogatoriis operibus, arbitrariisque pœnis, Animæque tuæ sacrificiis, debitorum tuorum mensuram supergredi conditio. Talis in morte, *ab auditione mala non timebis*: & asperum verbum non audies: etsi transieris per ignem: odor ignis non erit in te: & flamma non nocebit tibi. Alioqui adversarius tuus (conscientia) tradet te Judici, iudex autem tortori, qui te in carcerem mittet, *ibi erit fletus & stridor dentium. Amen dico tibi, non exies inde, donec reddas ad novissimum quadrantem, universum debitum.*

Psal. III. 7.

Psal. 90. 3.

Eccl. 51. 6.

Matt. 5. 25.

Stimulus XII.

Conscientia paucorum bonorum Operum ac Meritorum.

Dicebat quidam in corde suo: *dives sum & locupletatus, & nullius egeo*, audivit autem à veritate iudice. *Nescis, quia tu es miser, & miserabilis, & pauper, & cæcus, & nudus.* En quam diversa iudicia, Hominis & Dei de uno eodemque homine: quem oportebat utrique esse notissimum, *Nam nemo novit quid sit in homine, nisi spiritus hominis, qui in ipso est.* Et Deus quoque est *is, qui novit quid sit in homine, & scrutatur corda & renes.* Attamen mendaces filii hominum in stateris *Judicia autem Domini vera, justificata in semetipsa.* Non ergo homo facile vel sibi met ipsi de seipso attestanti credat, non facile cum Phariseo bona sua gloriabundus recogitet. Sit potius vir *videns paupertatem suam, sit potius inspiciens scrinia sua, & videat admodum pauca reposita esse ibi bona opera atque bona merita sua.* Rara est etiam inter electos Dei, Apostolica illa vox. *Bonum certavi, cursum consummavi, fidem servavi,*

Apoc. 3. 17.

1. Cor. 2. 11.

Rom. 8. 27.

Psal. 7. 10.

Psal. 18. 10.

Thren. 3. 1.

2. Tim. 4. 7.

V P. Druzb. Op. VII.

N

in

in reliquo reposita est mihi corona justitiæ. Nostrium cuinam licet eâ confidentiâ uti? Pauca merita habere me, dicit mihi conscientia mea: quia serò nimis ea operari cœpi, quia pauca, & rara feci: quia comparatione malorum quæ patravi, bona admodum pauca sunt: quia comparatione auxiliiorum & mediorum, quæ infinita ad manum obvia habui, prorsus pauca sunt; ita ut vix respondeat unum opus bonum, auxiliis, & mediis, & commoditatibus mille: quia comparatione aliorum, tam ante me, quàm mecum operantium in Dei vinea, ego prorsus inopiâ bonorum operum laboro, cùm cæteri opulentissimi ab eis sint. quia denique comparatione mercedis mihi à Deo promissæ, merita mea bona, vix unam unciam mercedis gloriæque mihi in æternum destinata adæquant. Cùm ergo ad eò inops meritorum sim, cumque etiam breves dies vitæ meæ jam sint: nunquid parva mihi incumbit necessitas, sanctè & perfectè vivendi, strenuè atque heroicè laborandi, avare ac insatiabiliter cælestia bona coacervandi? Nunquid excusabilis ero vel ipsimet mihi, si segnis fuero? Nunquid aliud tempus merendi mihi superest, si hoc præsens infructuosum perdidero? *Egestatem operata est manus remissa; velox autem in opere suo affluet bonis. Manus enim fortium divitias parat.*

Prov. 10. 4.
Ibid.

Stimulus XIII.

Conscientia bonorum imperfectorum.

Sint mihi bona opera, multa, pauca; sint modò; esse aliquantum satis poterit, ad solatium, ad fiduciam, ad mercedem. Sed ecce conscientia nescio quid immurmurat dicens.

Apoc. 3. 2. *Non invenio opera tua plena coram Deo meo. Quid est*

est non invenire opera plena coram Deo? Est utique habere bona quidem opera sed imperfecta, sed imperfectè peracta, sed scatenia nævis, sed infecta circumstantiis ingratis, sed polluta inquinamentis mentis. Ecce in illo opere præcellit operationem ignavia, aut tergiversatio, aut excusatio, aut humanus pudor metusvè: aut spes humanæ laudis, aut sponsio mercedis. Nunquid purum est? Jam illud opus aliud, factum est oscitanter, tepide, cum cessatione, ad oculum. Aliud imperavit minus recta & pura intentio, peractioni ejus accessit, finem ejus conclusit, inquinatus proprietate finis. Nunquid bonum perfectum est? Illud opus infecit complacentia, illud jactantia, illud super alios elatio, illud imprudentia in fine, mediis, modo, loco, tempore. Illud inchoatum studiosè, sed defecit constantia, illud jam mercedem suam recepit, æternam à Deo amisit.

Nunquid & hoc placere, nunquid cælum intrare potest? Argumentatio Domini hæc est, neque potest solvi scriptura. *Si offeratis cæcum ad immolandum, nonne malum est? Et si offeratis claudum & languidum, nonne malum est? Offer illud Duci tuo, si placuerit ei, aut si susceperit faciem tuam?* Pergit autem urgere Dominus. *Quis est in vobis, qui claudat ostia, & incendat altare gratuito? Non est mihi voluntas in vobis, dicit Dominus, & munus non suscipiam de manu vestra.* Et putat quis quia remunerabitur talia munera, quæ nec dignatur accipere? Illud verò apud Ilaiam nonne idem sonat? *Ecce in jejuniis vestris invenitur voluntas vestra.* Videsne ô homo, bona non esse bona, si eis adhæserit quæpiam conditio non bona? Ergo jam interroga conscientiam tuam, immò atten-

Mal. 1. 8.

Ibid. 10.

Isa. 58. 3.

de attestantem illam: quia non invenit opera tua
Psal. 72. 10. plena coram Deo: quia *dies pleni non inveniuntur*
in te. Habe ergo in mente qualiter acceperis, & au-
Apoc. 3. 3. *dieris, & serva & age penitentiam. Si non vigi-*
laveris, veniet (Dominus) ad te tanquam fur, &
Isa. 1. 17. *nescies quâ horâ veniet ad te. Quiesce agere per-*
versè, agere tepidè, agere cum nausea Domini:
Disce bene agere: diligenter, ferventer, accurate,
juxta Dei cor & gustum agere.

Stimulus XIV.

Conscientia elapsi temporis.

NEc elapsi tantum, verùm etiam perdit: quid
 verò si etiam perdit elapsi? Parùm est enim
 plerisque nostrum, si perdamus tempus, nisi et-
 iam perdamus nos ipsos cum tempore. Et tem-
 pus quidem perit, perditio autem manet, & cum
 perditio sit, tamen perditionem non subit. O
 tempus quàm es vile! quam tibi pretium nemo
 ponit! quàm multi gaudent etiam te sibi periisse!
 quàm nemo est, qui damna temporis non fece-
 rit! quàm nemo qui illa etiam ultrò non accer-
 fierit! quàm multi implent præposterè illud A-
Eph. 5. 16. *postoli monitum: Redimentes tempus! Redimunt*
 enim multi perditionem ejus, quia solvunt pre-
 tium pro perditione ejus, sumptibusque non
 parcunt, ut perdent illud; & agunt tam sumptuo-
 sè quàm & studiosè ea, per quæ plurima est per-
 ditio illius. O Sapiens secundùm Deum: in hoc
 sapias ut redimas tempus: Etenim magna portio
 sapientiæ, magnum artificium est, scire uti, & re
 ipsa uti recte tempore.

Durissimum Deus exercet judicium cum ho-
 minibus, de transacto sibi dato tempore; Sicut
 de vita nostra, ita & de tempore nostro ratio
 red-

reddenda est: commixta enim est tempori nostro nostra vita, adeò ut tempus nostrum, sit pænè ipsa nostra vita. Certè neque lucrum, neque damnum patimur temporis nisi simul & subeamus vitæ, cum enim effluit tempus, eripit nobis simul & vitam. Et nos stulti, per jacturas temporis, arbitramur nos lucrari vitam. Sed Deus, eodem calculo computat nostrum tempus, & nostram vitam. perditum tempus & perditam vitam. Quidni, ergo si sapio, immò, quidni sapio tandem, & æstimo, & redimo, & lucror tempus, ut simul lucrer etiam vitam, antequam Deus accipiat & vocet adversum me tempus: & Psal. 74. 3. Thren. 1. 15. statuatur illud contra me, audireque faciat querimonias ejus de me, exposcentisque vindictam ex me: quia non in eo pretio, non in eo usu, non in ea observatione, non in ea dispensatione fuit apud me: qualem fuisse, & ipsa vita, & professio vitæ, & obligatio status, & propositus finis, & commoditas: obtinendi finis, & elapsio velocissima, simul ac incompenfabilis ipsius temporis, exigebat à me. Ecce jam ipsi anni mei, ipsa conditio corporis, valetudinisque meæ, in horas atque momenta inclamant auribus meis. *Tempus breve est. Tempus non erit ultra. Breves dies hominis. Nunquid non paucitas dierum meorum finietur brevi? Ergo dum tempus habemus operemur bonum, operemur bonum benè, operemur studiosè, copiosè, assidue, infatigabiliter, infatiabiliter, incessanter, per hoc redimentes, per hoc multiplicantes, per hoc fenebre, lucrosam, pretiosam, superabundans facientes nobis tempus.*

1. Cor. 7. 29.

Apoc. 19. 9.

Job. 10. 20.

Gal. 6. 10.

Stimulus XV.

Conscientia Confusionis & Insultationis.

Confusionem ipsa faciet, ipsa sentiet, ipsa etiam menti animæque ingeret conscientia. Accusabit enim ipsa se, atque convincet negligentia, insipientia, inobedientia ad Deum, ad rationem, ad fidem, ad seipsam, in negotio salutis, in negotio æternæ Beatitudinis, in negotio Divinæ gloriæ ac voluntatis, in negotio seu potius periculo sempiternæ damnationis, de quibus omnibus veluti ludens, aut somnians, aut aliud nescio quid agens, curam habuisse arguetur. Hæc confusio est quidem totius vitæ labor, at præcipuè infestare consuevit moribundos morientesque, & jam jam ante tribunal Christi sistendos: quando jam nihil curarum præsentium obstrepet, nihil obtundet aciem mentis & conscientia, sed omnia in luce, omnia in facie proposita & in oculis, patebunt Christo, patebunt & Angelis Sanctisque ejus; patebunt dæmonibus, ipsi conscientia denique patebunt. Tunc verò undique proclamabitur. Ecce homo & opera ejus.

Isa. 5. 2. En vineam Domini vitemque electam, quæ expectabatur ut faceret uvas: fecit autem labruscas. En ficum, quæ in optimo Ecclesiæ Dei agro confita, plantata, adulta, nec per biennium, neque per tricennium protulit fructum bonum Agricola, nec quidem proprio sanguini ad rigandum, ad stercoreandum illam parcenti. Venient etiam tot industria & gratia Divinæ, per Angelos, per homines, per alias Creaturas, per Sacramenta, per documenta, per exempla, cæteraque media calitûs provisa, quæ omnia suum laborem exponent, fructum exigent, sterilitatem invenient, securim

ad

Luc. 13. 8.

ad excindendum exacuent. Putasne ô anima, putasne ô conscientia, capiesne, & comprehendes, quæ tibi tunc confusio, quæ angustia, quis pudor superveniet?

Quid autem erit, si ad hæc accedet (accedet verò indubitatè) tot inimicorum tuorum juratorum, conglobatorum, insultatio? quando omnibus in unum adductis, hinc quidem sanctè & perfectè vivendi subsidiis, debitis, commoditatibus: illinc verò tepore in summo atque inveteratâ ignaviâ, probrosâ inconstantia, putidissimâ procrastinatione, abominabili lentitudine, omnibus exactis vitæ diebus simul ac operibus: amaritudine omni amarioribus vocibus, diabolica phalanx, audiente & assentiente Judice Christo, totoque cælesti ejus comitatu, approbante magis, quàm miserante, exprobrans insultabit, insultans exprobrabit: *Domine nonne bonum semen seminasti in agro tuo? unde ergo habet zizania?* *Quid debuit ultra facere vineæ isti Dominus, & non fecit ei?* Et ecce quomodo conversa est illi in prævum vinea aliena? Ecce quomodo *in terra Sanctorum iniqua gessit?* Ecce quomodo in loco pinguedinis, in sterilitate defecit. in schola charitatis didicit tepiditatem & acediam. In schola humilitatis, didicit superbiam, in schola paupertatis, acquisivit abundantiam, in schola mortificationis & crucis, mollis facta est & delicata. In schola silentii, garrula, murmuratrix, oblocutrix facta est. In schola obedientiæ, propriæ servivit voluntati, in schola mansuetudinis iracundiam exercuit. In schola devotionis & fervoris, in negligentia & socordia consenuit. Hæc dicent: & sic insultabunt, *aperientes super te os suum; omnes inimici tui, sibilabunt, fremunt dentibus, & dicent.*

Matt. 13. 25.

Isa. 5. 4.

Thr. 2. 16.

Devorabimus. En ista est dies, quam expectavimus, invenimus, vidimus. Et quid ad hæc conscientia?

- Deut. 32. 24.* quid ad hæc anima? quid ad hæc ô homo, si quando insultatione insultabunt tibi, & confundent te, & devorabunt te dracones inferni morfu amarissimo. Nunc ergo audi consilium Domini: tepiditates tuas fervoribus redime: negligentias tuas, dilationes tuas diligentis & festinatione. Non cesset manus tua, non cesset pes tuus: fac quod dico, & temetipsum libera: quia incidisti in manum proximi tui: *discurre, festina, suscita amicum tuum ne dederis somnium oculis tuis, ne dormitent palpebræ tuæ. Erue quasi damula de manu, & quasi avis de manu aucupis.* Nunc igitur, dum superat tempus, libera te, ô conscientia mea, à tua propria confusione: libera etiam te, à diabolica insultatione, *ut avertantur statim erubescentes, qui volunt tibi mala, qui dicunt tibi Euge, euge. Exultent autem & lætentur in te omnes, qui quærunt te, & dicant semper. Magnificetur Dominus: qui diligunt salutare tuum.*
- Prov. 6. 3.*
- Psal. 69. 4.*

CLASSIS SECUNDÆ

Stimulus I.

Ipsa ingruens vel urgens Senectus.

EA quidem est Senectutis prærogativa, ut hominem quem afficit, à plerisque humanæ vitæ officiis, operibus quoque bonis æquè ac malis absolvat. Prudentia tamen, ut plurimum, præ omnibus ætatibus in senibus viget, una ex virtutibus: sicuti Philargyria seu avaritia una ex vitiis invalescit. Utrumque horum, si ad spiritualia studia conferat senilis voluntas: vix ulla erit ætatum, virtuti & perfectioni parandæ, divitiisque